

David Sulík

Rasputin, svätý zhýralec alebo posol ruskej národnej duše?

„More utešuje bez akejkol'vek námahy. Keď ráno vstávaš a vlny sa rozprávajú, plieskajú a prinášajú radosť. A slnko sa na mori trblieta, akoby tíško stúpalo a duša zabúda na všetko ľudské a díva sa na svit slnka, človek horí radosťou a duša cíti knihu života a jeho múdrosť. To je neopísateľná krása! More vás prebúdza zo sna prchavosti okamihu, myšlienky plynú samovoľne, bez akéhokoľvek úsilia. More je priestor, ale rozum je ešte viac priestorný. Ľudskej múdrosti nie je vidno koniec.... A ešte je obrovská krása, keď slnko zapadá za more a jeho lúče žiaria. Kto môže dosť oceniť žiarivé lúče? Oni zahrievajú, láskajú a liečiteľsky tešia dušu. Slnko sa po minútach schováva za hory. Duši človeka sa trocha stíska po divných žiariacich lúčoch... Stmieva sa. Ó, aké ticho nastáva.... Ani vtáky nie je počuť. Rozmýšľajúc začína človek chodiť po palube, mimovoľne spomína na detstvo a všetku prchavosť okamihu času. Porovnáva to svoje ticho so všetkou márnosťou sveta, tíško prehovára sám so sebou a chce si s niekým uľahčiť znudenosť zo svojich nepriateľov.....“

Kto napísal tieto krásne, citlivé slová, aká ušľachtilá duša? Snáď nie ten, ktorého označovali za démona a šarlatána, svätého zhýralca a šialeného mnícha. Ten veľký, temný a svätý zároveň, ten, ktorý sa vynoril z tieňov sibírskych lesov a potom urobiac rozruch skončil zavraždený v rieke Neve. Rasputin, stelesnená duša Ruska.

Pred tým ako Rasputin prišiel do Petrohradu, veľa rokov putoval nielen po Rusku ale aj po iných krajinách vrátane dnešného Izraela. Tu si počas putovania písal denník, ktorý je plný básní, postrehov a vízií. Denník bol tajne prevezený z Ruska do Paríža jedným ruským emigrantom (Lobačevski) a neskôr upadol do zabudnutia. Objavil sa až pomerne nedávno v 90-tych rokoch a hneď vzbudil rozruch. Slová zachytené v tomto denníku totiž vykresľujú Rasputina úplne inak ako sme zvyknutí a vnášajú do našich zaužívaných predstáv o ňom nový rozmer. O Rasputinovi bolo napísaných veľa kníh a natočených veľa filmov, v ktorých ho skoro bez výnimky zobrazujú v negatívnom duchu. Je otázne, či negatívny obraz vytvorený o ňom pred 100 rokmi zodpovedá pravde, alebo len určitej predstave vytvorenej o ňom jeho neprajníkmi z minulosti. Ľudia sa často a radi vyjadrujú o niekom a niečom, čomu nerozumejú, obzvlášť keď sa má jednať o chápanie tajomného tlkotu ruskej duše.

Rasputin sa narodil v roku 1869 (niekde sa uvádzajú roky 1870, 1871) v roľníckej rodine na Sibíri. Ruskou ortodoxnou cirkvou bol pokrstený ako Grigorij Jefimovič Novych a až neskôr prijal meno Rasputin. Podľa spomienok ľudí Rasputin už od mladosti hýril, pil a chodieval s prostitútkami. Vyslúžil si opovrhnutie obce, keď ho prichytili v miestnom rybníku šantiť s tromi dievčatami. Tak sa aspoň všeobecne tvrdí, otázne je, že či bol v svojom hýrení až tak odlišný od svojich mladých bujarých ruských súčasníkov. Ako 20-ročný sa oženil s miestnou devou Praskovijou Fjodorovnou s ktorou mal 3 deti. Neskôr Rasputin tvrdil, že práve pri kúpaní sa v chladnej vode v rybníku s tromi dedinčankami sa v ňom odohrala náboženská

premena. Toto náhle osvietenie ho prinútilo opustiť rodinu a vydať sa prašnými cestami Ruska, aby kázal vieru náboženskej sekty chlystov. Napriek jeho neprajníkom poukazujúcim na fakt, že opustil rodinu, pravda je taká, že celý život sa k nim vracal, finančne ich podporoval a deťom zariadil aby mohli vyštudovať, čo pre roľnícke deti v 19. storočí nebolo málo. Aj podľa dochovaných spomienok jeho dcéry Márie, ktorá emigrovala neskôr do USA, si na svojho otca spomína veľmi pozitívne a Rasputin bol v nich opísaný ako človek, ktorý mal pozitívny prístup k deťom, vedel sa s nimi hrať, rozumel im. Jeho dcéra v pamätiach trvá na tom, že väčšina negatívnych príbehov bola založená na ohováraní a mylnej interpretácii faktov jeho nepriateľmi.

Rasputin vstúpil do chlystského kláštora vo Verchoturii. Členovia chlystskej sekty hlásali, že ak sa má človek dostať na správnu cestu, musí najprv zhrešiť, čím viac zhrešil a čím viac žiadal o odpustenie, tým bližšie je Bohu. Hriešnik kajajúci sa úprimne za svoje hriechy dostáva viacej milosti a viacej lásky ako niekto, kto nikdy nezahrešil. Boha uctievali tancom a spevom počas ktorého upadali do extázy. Vodcami miestnych skupín chlystov mohli byť muži aj ženy. Po nejakom čase Rasputin opustil chlystský kláštor a vydal sa na misijnú púť krajinou. Stáva sa známym najskôr na dedinách, potom sa jeho povest' šíri do malých miest, nakoniec je známy po celej gubernii. Zástupy roľníkov, mužov a žien sa mu hádzali k nohám, bozkávali jeho rúcho a volali ho "otec Grigorij, náš spasiteľ". Boží človek spieva sväté piesne, v špinavej sutane, neumytý, zarastený a neučesaný tiahne od dediny k dedine, pričom lieči ľudí a vzýva slávu božiu. Skutočnosť jeho liečiteľských schopností je tiež často bagatelizovaná a považovaná za okrajovú, pričom z dnešného pohľadu patril medzi špičkových liečiteľov, ktorý počas svojho putovania vyliečil tisícky ľudí. Takto putuje roky po Rusku aj po cudzích krajinách vrátane Svätej Zeme. Vzbudzuje nepokoj aj medzi oficiálnymi predstaviteľmi cirkvi. Preto ho postavili pred koncil pravoslávnych kňazov. V prítomnosti skúsených teológov dokáže presvedčivo argumentovať tak, že dostáva od nich povolenie kázať. Dokonca aj nekompromisný svätý mních Ilidor – najväčšia kapacita medzi žijúcimi svätými, uznáva, že Gríša Rasputin je stopercentný boží človek.

V roku 1904 sa objavil v Petrohrade a svojím zjavom vzbudil veľkú pozornosť. Začali ho vyhľadávať aj ľudia z lepšej spoločnosti, najmä však ženy. Jeho seansy sa začínali modlitbami, citáciami a výkladmi Biblie a končili sa tancom, bujarými pitkami a sexuálnymi orgiami. Ženy z nich odchádzali presvedčené, že styk s týmto božím mužom ich oslobodil od všetkého zla, čo bolo paradoxne napriek „originálnym liečebným metódam“ aj pravda. Prostredníctvom extázy a katarzie dochádzalo často k ich fyzickému aj psychickému uzdraveniu. Netrvalo dlho a Rasputin sa prostredníctvom jednej z dvorných dám dostal aj na cársky dvor. Dôvodom boli jeho liečiteľské schopnosti na jednej strane a ťažká choroba následníka trónu na strane druhej. Alexej totiž trpel hemofíliou a jeho matka cárovná Alexandra Fiodorovna bola nielen silno veriaca, ale okrem lekárov veľmi dôverovala aj rôznym liečiteľom. Rasputin sa teda z jej pohľadu objavil ako na zavolanie, a keď sa mu navyše podarilo Alexejovi pri jednom zo záchvatov pomôcť, cárovnú, neustále sa strachujúcu o synov život, si úplne získal. V prípade takého záchvatu Rasputin položil ruky na chlapcovo čelo, modlil sa za neho a rozprával nekonečnú sibírsku rozprávku o hrbatých koňoch a beznohých jazdcoch. Chlapec sa po chvíli začal s Rasputinom rozprávať, bolesti a opuchy ustúpili. Potom vždy, keď u cároviča nastalo vnútorné krvácanie, zavolali k nemu Rasputina. Dôverovať mu časom začal aj cár Mikuláš II., ktorý sa stretnutiu s ním dlho bránil. Cár si dokonca do denníka zapísal, že konečne našiel človeka, ktorý

mu rozumie a dokáže mu pomôcť v jeho ťažkom údele. Pre cárovnú bol jeho príchod a zázračná liečba požehnaním, na ktoré nikdy nezabudla. Od tohto dňa bol osud Ruska a dynastie Romanovcov nerozlučiteľne spätý s Rasputinom.

Konzervatívni ministri a šľachtici, pobúrení správaním sa niektorých prvých dám žiadali cára, aby Rasputina vyhnal. Spočiatku však bezvýsledne. Nakoniec bol však donútený uznať tento nárok, keď mu ministerský predseda zaslal materiály o Rasputinových deliktoch. Cár už nemal na výber a Rasputin putoval do vyhnanstva. Jeho odchod v roku 1911 však signalizoval zhoršenie zdravotného stavu mladého Alexandra. Do šiestich mesiacov cárovná dosiahla Rasputinov návrat priamo do salónov Zimného paláca.

Jeho spôsoby privádzali šľachtu do zúrivosti, lebo ich považovali za urážku civilizovaného správania. V roku 1916 knieža Felix Jusupov, manžel cárovej netere, zorganizoval sprisahanie, aby ukončil život tohto mnícha. Spolu s Vladimírom Mitrofanovičom a veľkovojskom Dimitrijom Pavlovičom, cárovým synovcom, pozvali Rasputina na večeru. Posledný (otrávený) pokrm mal ukončiť jeho život. Rasputin pozvanie ochotne prijal. Na prízemí Mojkovského paláca sa o polnoci 29. decembra Rasputin s chuťou pustil do jedla posypaného kyanidom. Keď dojedol, Rasputin požiadaval ešte o ďalšie jedlo. Potom vyzeral ako opitý, oči mu začali blúdiť a poprosil knieža, aby mu niečo zaspieval. Jusupov vybehol hore a oznámil priateľom, že Rasputin nezomrel a vrátil sa s nabitým revolverom. Knieža vystrelil dve rany a Rasputin sa zrútil na zem. No nebol mŕtvy. Vyrútil sa von do mrazivej noci. Dostal ešte štyri rany, ktoré prežil. Nakoniec k nemu priviazali závažie a hodili ho do Nevy. V podstate Rasputin zomrel na následky utopenia.

Keď sa správa o jeho smrti dostala na cársky dvor, cárovná bola šokovaná. Nielen preto, že stratila svojho dôverníka a muža, ktorý ako jediný vedel pomôcť jej synovi. V ušiach jej stále znelo aj Rasputinovo proroctvo, ktorý raz vyhlásil, že ak zomrie rukou príslušníka romanovského rodu, tragický osud čaká aj cársku rodinu a celé Rusko. Veľmi sa toho bála. Od smrti Rasputina si sprisahanci sľubovali, že cár dá do poriadku politický a spoločenský chaos v krajine. Bol to však hlboký omyl a stal sa pravý opak. Je historickým faktom, že dva mesiace po tom, ako Rasputinovo telo skončilo v rieke Neve, padol cársky režim v prvej februárovej revolúcii a nastúpila dočasná vláda Kerenského. O ďalších osem mesiacov po tzv. „Veľkej októbrovej revolúcii“ krajinu ovládli boľševici. V júli 1918 celú cársku rodinu zavraždili. Nastala krvavá občianska vojna, a neskôr vláda boľševikov, ktorá mala pre Rusko a svet katastrofálne následky.

Bežný človek príslušník európskej civilizácie si samozrejme vytvorí predstavu o Rasputinovi minimálne ako o divnom exotovi a šarlatánovi. Ale aký paradox, že hlava katolíckej cirkvi pápež Ján XXII po smrti Rasputina napísal o ňom toto. „Nenájdené telo svätého mnícha dnes vychádza z rieky nepoškvrnené. A jeho tajomní synovia vojdú s modlitbou do archy.“ Čo to znamená? Pre pápeža je Rasputin svätec? Ako tomu rozumieť? Kto sú jeho tajomní synovia? Na jednej strane svätý pravoslávny mních chválený katolíckym pápežom, na druhej strane podľa všeobecne rozšíreného názoru zhýralec a podvodník. Asi pápež vedel niečo viac ako ostatní, prípadne rozumel určitým duchovným súvislostiam.

Keď sa skutočne hlbšie zamyslíme nad Rasputinom, tak nám začínajú biť do očí nezvyčajné okolnosti. Napoly vzdelaný mužik Rasputin zo sibírskej dedinky prichádza do hlavného mesta Ruska. Ohromuje svojimi predpovedami cársku rodinu, ktorú mohol navštevovať. Vyspal sa veľkým množstvom vznešených žien. Všetci bolo omráčení jeho vytrvalosťou a zvláštnou telesnou konštrukciou. Novinári o ňom napísali „Vo veku 45 rokov, mohol Rasputin vykonávať orgie od poludnia až do 4 hodín ráno, po zhýralostiach a opilstve išiel priamo do kostola na omšu, kde stál v modlitbách do 8 ráno. Doma po hodinovom spánku si dal šálku čaju a prijímal stovky pacientov, ktorých úspešne liečil. Potom išiel s dámami do parných kúpeľov a znovu zopakoval predchádzajúci deň. Žiadny normálny človek by nevydržal takéto tempo. Keď ho zabíjali boli prekvapení tým, že keď aj vypil kyanid draselný, dokázal vstať od stola a ísť von. Aj keď ho potom knieža Jusupov rozstrelal zblízka skrz naskrz, Rasputin zostával stále nažive. Zranené telo hodili do vody, no po čase telo voda vyplavila von a bolo neporušené.

Už len skutočnosť jeho neobvyklej fyzickej konštitúcie nie je možné uspokojivo vysvetliť materialistickým spôsobom. Nedá sa to odbiť len konštatovaním, že mal veľkú vitalitu. On nielenže mal veľkú životnú silu, on mal mimoriadne konštituované fyzické telo. To, čo sa len niektorým jogínom podarí za dlhé roky cvičení a meditácii mal Rasputin akoby len tak. Z pohľadu antropozofie to znamená, že ovládal a mal do veľkej miery premenené najťažšie ovládateľný článok svojej bytosti, fyzické telo. Podľa antropozofie vývoj duchovného tela človeka ide postupne. Najprv človek vedome pracuje na svojom astrálnom tele, prečisťovaním vášní a pudov si buduje nesmrteľný duchovný článok manas, potom nasleduje premena éterického tela (čistením hlbších zvykov, vlastností, myšlienok) na druhý duchovný článok – budhi a nakoniec prichádza k premene fyzického tela na najvyšší duchovný článok – átman. Stopercentne premenené (podľa antropozofie), čiže úplne zduchovené mal všetky telá Kristus, po svojom ukrižovaní a položení do hrobu. No podľa všetkého astrálne telo, čiže telo vášní a pudov Rasputin premenené nemal. Človek s premeneným astrálnym telom má čisté myslenie zbavené vášne, nemá potrebu hýriť, piť a sexovať. Rasputin výborne ovládal svoje éterické (životné sily) a fyzické telo, ale astrálne nie. V jeho prípade tak muselo ísť (aj) o niečo iné. Z antropozofie vieme, že astrálne telo človeka je človeku najviac vlastné, osobné, pôsobí v ňom vyššie ja (anjel) daného človeka. V éterickom tele pôsobí hlavne národná duša, duch národa jeho archanjel. Človek má svoje éterické telo akoby spoločné s príslušníkmi svojho národa. Z toho prameňa aj rozdiely v kultúre a písme jednotlivých národov, skrz éterické telá jeho príslušníkov. Vo fyzickom tele pôsobí ešte vyššia anjelská bytosť (arché), čiže duch rasy, ten je spoločný pre príslušníkov jednotlivých rás. V Rasputinovi vidíme, že najsilnejšie mal éterické telo, čiže telo životnej vitality, čo svedčí o tom, že bol veľmi silno spojený s duchom svojho národa a prítomnosť tohto ducha v jeho éterickom tele dodávala Rasputinovi fyzickému telu, ktorého vitalita priamo závisí od éterického tela, nadľudské sily.

Zaujímavo vysvetľuje historickú a duchovnú úlohu Rasputina, ako aj jeho pôvod, sibírska pustovníčka Anastázia. Podľa nej patrilo Rasputin k ľuďom pôvodných prameňov, čo je názov pre ľudí, priamych potomkov Atlantskej rasy, rasy ktorá sa stala zakladateľkou novej civilizácie po svetovej potope a ktorej novým centrom sa stala oblasť dnešného Uralu (Sibíri). Z tejto oblasti vychádzali postupne impulzy k vytváraniu nových civilizácií najprv v Indii (vpád Árijcov) potom v Iráne. Tento názor sa približne zhoduje aj s antropozofickým výkladom dejín a tiež aj s novými

archeologickými objavmi v Rusku (objav prahistorickej svätyne Arkaim). Títo ľudia pôvodných prameňov tisícročia udržiavajú kontinuitu svojho vedomia a poznatkov, a majú aj mimoriadne schopnosti. Anastázia hovorí, že len v kľúčových momentoch ľudia pôvodných prameňov zasahujú do dejín aj fyzickým spôsobom. Takáto chvíľa v dejinách Ruska nastala v čase prvej svetovej vojny, keď svetlými silami bol do blízkosti cára vyslaný Rasputin, pochádzajúci zo Sibíri, aby ho varoval pred vstupom do 1. sv. vojny, ktorej následkom by sa stal nástup bolševizmu, čo by bola pre Rusko tá najväčšia tragédia. Ignorovaním Rasputinových varovaní, ako aj jeho následným zavraždením si Rusko spečatilo svoj osud. Vyjadrenia Anastázie k osobe Rasputina korešpondujú aj s názormi mnohých antropozofov, ktorí ho tiež považovali za vyslanca ruskej národnej duše. Podľa ich názoru sa národná duša, keďže v danej chvíli nikde nebol vhodný človek vtelila práve do Rasputina napriek jeho z hľadiska západnej kultúry excentrickému vystupovaniu a nemorálnemu správaniu.

Otázka samozrejme ďalej znie, že prečo si národný anjel vybral takúto bizarnú postavu. Nemuselo to byť len preto, že nikde nebol vhodnejší kandidát. Čo keď si ruský národný duch vybral presne tu správnu osobu. Kto viac stelesňoval bežného Rusa s jeho kladnými aj zápornými vlastnosťami ako práve Rasputin? Kritériá výberu božského sveta sú úplne iné, ako sa javí z pohľadu bežných ľudí. Nemohol to byť nikto z aristokracie alebo učencov, ktorí boli odtrhnutí od národa a žili v izolácií. Musel to byť človek z ľudu, so silnou vôľou, veľkou vitalitou a zároveň ruskou citlivosťou a vnímavosťou spojenou so schopnosťou prežívať všetky búrky vášne vo svojej duši ako aj tajomné poryvy sveta živlov a prírody a schopnosťou ich detsky bezprostredne vyjadrovať navonok. V osobe Rasputina boli vystupňované a skoncentrované všetky protiklady ruského človeka. Keď sa potom počas hýrenia v rybníku ponoril do vody nastal okamih (akoby krst), kedy sa jeho éterické telo čiastočne oddelilo od tela a do neho mohol vstúpiť v jeho prípade ruský národný anjel. Vstup národného anjela do jeho tela Rasputin precítil ako náhle osvietenie a súčasne sa objavili u neho nové schopnosti.

Ten, koho si božia milosť a duchovné hierarchie vyvolia za svojho posla, vôbec nemusí zodpovedať našim predstavám a kritériám o čom svedčia aj životy a skutky mnohých prorokov a svätcov všetkých dôb. Práve naopak, duchovné kritériá sú úplne iné a často môžu búrať naše stereotypy a predstavy. Proroci a svätci sú vždy znepokojujúci a burcujúci, často s divou a problematickou minulosťou. Nútia nás pozerať na seba takí akí sme. Pravdivo a bez príkras. To čo bolo na Rasputinovi „nemorálne“, to je len náš vlastný obraz našich zhýralostí a túžob. On to len zobrazil ako zrkadlo a zároveň veril tomu, že aj to nízke v nás je od Boha a nemáme to zatracovať, lebo tým zatracujeme aj seba, ale milovať túto temnú časť seba. Len láskou sa to nízke a temné dokáže premeniť. Kto z nás nebol nikdy neverný aspoň vo svojich myšlienkach, kto sa nikdy neopil a niečo nevyviedol? Málokto. Kto je bez viny nech hodí kameňom. Preto ho bežní ľudia milovali, lebo im rozumel a chápal ich a bol ako oni, pričom to „nemorálne“ kompenzoval svojou skutočnou zbožnosťou a pomocou druhým. Takýto protiklad spojenia hriešnosti a úprimnej zbožnosti v jednej osobe je naozaj možný len v ruskom človeku. Tiež si treba uvedomiť, že v Rusku už pred Rasputinom mali v oblube a uctievali rôznych svätých bláznov (jurodivých). O rôzne excentrické postavy nemala táto krajina nikdy núdzu. To súvisí aj zo zvláštnou duchovnou atmosférou Ruska a poslaním ruského národa, ktorý spája v sebe silné uctievanie Matky Zeme ako plodivej sily, lásku k živlom a prírode a silným citovým prežívaním. Ruské ľudové naturálne duchovno malo dionýzovský (podľa boha

Dionýza obľubujúceho neresti) charakter. Bujará oslava života a prírodných síl bola ľuďom vlastná. Rasputin ešte symbolizoval to staré divé, bláznivé Rusko, kde byzantské kresťanstvo bolo len krehkým civilizačným náterom a Kristus sa vyciľoval skôr v intuitívnej detskej podobe. Avšak táto živelná podoba duchovna sa práve v Rusku má v budúcnosti premeniť na civilizáciu srdca.

Rasputina môžeme dať do súvisu aj s tarotovou kartou blázon. Blázon je roztopašné dieťa na ktoré sa nemôžeš hnevať, je to nevinnosť aj pravda. Dokonca sa často táto karta stotožňuje s Ježišom. Šľachtici a králi si držali na svojich dvoroch bláznov, ktorí im často hovorili pravdu. Blázon je naše zrkadlo, naša iracionálna podstata, niečo čo patrí do sveta mimo obmedzený rozum do sveta imaginácie. Z toho vyplýva aj ponaučenie pre dnešnú dobu, že počúvať dnešných politických a ekonomických analytikov, publicistov a politikov, ktorí sa orientujú len podľa svojho obmedzeného rozumu nestačí, je to len časťou poznania. Skúste počúvať tých, čo ostatní považujú za bláznov, často majú viac pravdy ako rozumárski obmedzenci. V dnešnom svete sú za bláznov považovaní všetci „naivní idealisti a samorastlí filozofi“ ako ich radi ironicky označujú tí správne „rozumní“. K čomu celá ich rozumnosť vedie, vidíme pekne na dejinách veľmi „rozumného“ 20. storočia a aj našej súčasnosti.

V posudzovaní osoby Rasputina narážame na problém chápania podstaty skutočného duchovna, skutočnej svätosti a duchovného pôsobenia takýchto nezvyčajných osôb zo strany bežných ľudí. Väčšina ľudí si predstavuje duchovno, svätých a pôsobenie duchovných bytostí ako jemné, tiché pôsobenie plné lahodnej harmónie. Pričom duchovné bytosti a ich predstavitelia v podobe prorokov a svätých na jednej strane dávajú človeku lásku, múdrosť a pokrok na druhej strane dokážu jedným mávnutím ničť mestá, národy viesť sväté vojny. Stačí čítať mytológie všetkých národov vrátane Biblie. Taký Mojžiš, išiel na horu po 10 božích príkazani s ktorých jedno hovorilo, že nezabiješ a potom pokojne dal vyvraždiť bez mihnutia oka a nejakej morálnej dilemy všetkých ľudí, ktorí podľahli zlatému teľaťu. Alebo svätý Pavol, predtým masový vrah (prenasledovanie kresťanov) a mučiteľ, len na základe svojho obrátenia sa stáva svätým a Kristom milovaný. Apoštoli, ktorých si vyvolil priamo syn Boha, ako boli colník Matúš (pil, smilnil a vydieral, dnešný mafián) drsný rybár Šimon, nehovoriac o zradcovi Judášovi neboli žiadne sladké a pokojné osoby. František z Asisi, pochádzajúci z bohatej rodiny, ktorý odmietol svoje bohatstvo a na námestí roztrhal šaty a holý sa vydal putovať do prírody, kde sa rozprával zo zvieratami, by sa z dnešného pohľadu tiež javil ako blázon alebo čudák. Postavy ako Johanka z Arku, Ignác z Loyly, svätý Dominik a pod. neboli tiež pokojné a mierumilovné osoby, ale ohniví bojovníci. Keď sa na to pozrieme takto, tak začíname dostávať iný obraz pre meradlo svätosti a duchovnosti. Holý svätec, tancujúci na námestí by bol dnes považovaný za blázna, no v Rusku veľa takýchto svätých osôb bolo uctievaných. Možno má taká navonok excentrická, ale v skutočnosti pokorná a milujúca postava v sebe viacej skutočnej lásky ako nejaká uhladená škrobená osoba vždy sa správajúca podľa spoločenských pravidiel a rozprávajúca prázdne frázy.

Aj na tzv. sexuálne orgie by sa napriek krúteniu hlavou zo strany všetkých moralistov dalo pozrieť aj z iného pohľadu. S troškou nadhľadu by sme mohli tieto sexuálne radovánky považovať za sexuálnu tantrickú terapiu. Treba si uvedomiť, že väčšina žien (skoro bez výnimky) vtedajšej spoločnosti žila vo vzťahoch len z donútenia, spojená v manželskom zväzku väčšinou rodičmi na základe konvencií a spoločenskej výhodnosti. Reálne nepoznali nikdy citovú ani erotickú lásku. Rasputin ako „sexuálny

terapeut“ urobil celé stovky žien šťastnými, v podstate im daroval lásku, emočne ich otvoril a veľa z nich mohlo ďalej z toho čerpať a inak pristupovať k svojim rodinám. Rasputin naozaj nepovažoval to nízke sexuálne za menej božské ako to vysoké nebeské. Všetko považoval za bohom daný dar. Pre veľa z nich to bol ich jediný okamih v živote, kedy spoznali skutočnú fyzickú lásku. Často im tým vrátil sebavedomie a pocit pravej ženskosti. Veľa z nich vyliečil z neuróz pochádzajúcich zo sexuálneho bloku. V jeho očiach bola jednoducho každá žena bezchybne nádherná, bola manifestáciou Božskej Matky na zemi. Jeho skúsenosť a schopnosť vidieť do duše človeka, dopomohli ženám v jeho náručí spoznať nepoznané časti samých seba. Veľkú Matku tak oslavoval láskou. Je sexualita zlá, neduchovná? Prináša radosť a rozkoš, čo je tiež jedným z aspektov ženskej božskosti.

Rasputin uctieval Boha a zároveň Veľkú Matku tancom, spevom a hýrením. Veľkú Matku chápal a uctieval vo všetkých jej aspektoch nielen ako panenskú bielu bohyňu čistoty, ale hlavne ako červenú bohyňu lásky, rozkoše a plodivosti. Otca oslavujeme modlitbou, pokorou, prácou, službou, myslením. Matku (Prakráľovnu) oslavujeme citom, láskou, spevom, tancom, milovaním, umeleckou tvorbou, extázou. Oba póly sú potrebné a ani jeden nie je viac alebo menej hodnotný. Podobne takto chápali a oslavovali božskosť v jej ženskom póle aj v starých predkresťanských kultúrach. Aj takí chasidi uctievali Boha spevom a pitím. Do hýrenia vkladal celú dušu, tak ako sa na správneho ruského bohatera patrí. Netrochárčil a aj v tom bol veľkorysý a otvorený ako šíra ruská zem. S chuťou pil kvantá alkoholu a aj takto sa spojoval so spiritusom (duch). Túžba Rusov po duchu prostredníctvom alkoholu je do pozemskej podoby premenenou veľkou túžbou duše uhasiť večný smäd po domove. A domovom na zemi je ruská vlasť, ktorá je priamym obrazom skutočného domova v nebesiach. Rus tam vidí a cíti priamu spojitosť. V ruskom ponímaní je hranica medzi svätým mužom a bláznom veľmi tenká.

Ruská mystika je mystikou srdca vytrhnutého z hrude (ako v rozprávke Dankovo srdce) a darovaného druhým ako gesto skutočného bratstva. Aký to protiklad oproti uchopovaniu duchovna čistým myslením v zmysle nemeckej idealistickej filozofie. Keď si postavíte oproti sebe také postavy ako sú Kant, Hegel, Fichte, Schelling, Goethe a aj Steiner oproti bláznivým a nevypočítateľným ruským svätým mužom, nie je väčšieho protikladu. Abstraktné hľadanie ducha cez čisté myslenie a pevnú vôľu oproti hľadaniu božej ríše cez srdce a dušu človeka, cez bolesť a človečinu. V krútnave krutosti, vášne, emócie, bolesti a utrpenia, hľadá ruský človek zmysel života a existencie ako takej. Toto rozpoloženie ruskej duše vynikajúco zachytil Dostojevskij vo svojich knihách napr. bratoch Karamazovcov. Formálne nevzdelaný, ženy a alkohol milujúci hrubý mužík, oproti salónnemu bledému aristokratickému akademickému filozofovi. Neskrrotná sila živlov v podobe víchrice a ohňa, sila plodnosti, radosti a vitality Matky Zeme, oproti cnotným anjelským chorálom v nebesiach. Aký pekný obraz. Preto západniar nemôže nikdy pochopiť ruskú dušu a postava Rasputina ako stelesnenie tejto duše, to uniká jeho chápaniu.

Cez priepasť času spomíname na teba Rasputin, ty svätý a hriešny veľký človek, stratený prorok a posol ruskej duše, ktorý svojim zavraždením si zmyl všetky svoje hriechy, teraz znova ožívajúci vo svojich tajomných synoch, ktorí po veľkej 70-ročnej povodni znova vzkriesení a očistení vystupujú s modlitbou na perách z archy.